

HIJ GERGELY ANTAL¹**Egy vidéki kórház pszichiátriai dolgozóinak motivációja****About a country side hospital psychiatric class employees motivation****Absztrakt**

Kutatásomban egy vidéki kórház dolgozóinak motivációját vizsgáltam. A vizsgálat célja, hogy motiváltak munkavégzésükben, körülményeik megfelelőek-e. Eredményes kezelésben részesülnek a fegyveres erő tagjai.

Kulcsszavak: pszichiátria, mentálhigiéné, Maslow, kórház, kutatás, empirikus

Abstract

I have examined the motivation of the employees in my research in a hospital at countryside. The goal of my research to receive some feedback, how motivated the employees are and to get some information about the daily working condition. Finally I have tried to identify the success of the daily practical therapy which is in use for the armed forces.

Key words: psychiatry, mental hygiene, Maslow, hospital, research, empirical

BEVEZETÉS

Dolgozatomban egy olyan kérdést vizsgállok, amelynek kezelése rendkívül aktuális az utóbbi időben. Kényes, aktuális és problémás kérdéskör – mégis, mindezek ellenére gyakran nem kap megfelelő hangsúlyt. Ennek oka összetett – egyfelől a téma személyes, az állomány egyéni viselkedése, másrészt viszont a parancsnokok számára is nehéz a kérdés helyes kezelése végett. A katonák mentálhigiéné állapotja mindig jelentős tényező a humánerőforrás tekintetében.” A mentálhigiéné fogalmának értelmezésével kapcsolatban nincs egységesen elfogadott álláspont, pontos leírása hiányzik. Ennek ellenére a szakirodalomból jól rekonstruálható, hogy a mentálhigiéné nem csupán a pszichés megbetegedések és magatartászavarok megelőzését jelenti, hanem lelki egészségvédelem is. Vagyis

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, MSc hallgató, National University of Public Service, Faculty of Military Science and Officer Training, MSc student, E-mail: hiiga8@freemail.hu, ORCID: 0000-0003-0075-7137

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

mindazoknak a folyamatoknak és intézkedéseknek, illetve tevékenységi formáknak az összessége, amelyek az emberi személyiséget és közösségi kapcsolatokat erősebbé, fejlettebbé teszik.”²

Egy vezető feladata a szervezet által meghatározott célok és feladatok elérése és az ehhez szükséges feltételek biztosítása. A feladat végrehajtást koordinálni kell. A koordinációs eszközök egyik típusa a személyorientált koordinációs eszközök.” A személyorientált koordináció funkciója elsősorban az, hogy segítse az egyének azonosulását a szervezettel, a célokkal és a feladatokkal. A személyorientációt egyrészt az egyéneket közvetlenül ösztönző, kényszerítő, ráhangoló eszközök, másrészt a pszichológiai befolyásolások jelentik. E típusok alkalmazása a differenciáltság mértékétől, illetve az adott szervezeti kultúrától függ.”³ Ha nem sikerül ez a fajta koordináció, nem lesz hatékony a munkavégzés. Az utóbbi időben a rendkívüli fluktuáció, a katonák és katonai szervezetek leterheltsége, valamint az ebből fakadó és ezeken kívül álló dolgok az állomány mentálhigiénés állapotának romlásához vezet.

Jobb esetben az állomány tagja önállóan, vezetői ráhatásra vagy a csoport egyéb tagjainak véleményére észleli, hogy esetlegesen segítségre van szüksége, és igénybe veszi azt. A honvédség rendelkezik szakszolgálatokkal, mint táborigyelmeztető szolgálat, illetve csapatpszichológus. Sok esetben az állománytagjai különböző okokból nem vagy kis számba veszik igénybe, de ez is javuló tendenciát mutat. A polgári életben rendelkezésre állnak magán, illetve egészségügyi intézmények szaksegítségével. A kutatásomban egy ilyen intézet dolgozói motiváltságát vizsgáltam, hiszen ha a dolgozók motiváltak, szakszerűen dolgoznak a javulás mértéke jelentős az igénybevevő állomány részéről.

A KÓRHÁZ PSZICHIÁTRIAI OSZTÁLY DOLGOZÓINAK MOTIVÁCIÓJA

A kutatási célom a dolgozó állomány motivációjának vizsgálata, a fegyveres erők tagjainak ellátása, és egy következtetés levonása a vezetői állomány részére.

HIPOTÉZISEM

A fegyveres erők tagja maradéktalan munkaellátásra képesen illeszkedik vissza az egészségügyi ellátást követően.

A MOTIVÁCIÓ HELYE, SZEREPE

A motiváció szó a latin eredetű „movere” igéből ered, melynek jelentése mozogni, mozgatni.⁴ A motiváció gyűjtőfogalom, minden cselekvésre, viselkedésre készítő belső tényezőt magában foglal.

² Sásik László: A Magyar Honvédség mentális helyzete

³ www.rakosmente.hu/Libraries/.../Hivatalon_beluli_koordinacio_javitasa.sflb.ashx

⁴ Szelei Ildikó: A beosztottak motiválásának pedagógiai kérdései. Pedagógia I. egyetemi jegyzet, Bp., ZMNE, 2004.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

A motiváció elméletek között az egyik legkorábbi tartalomelmélet, Maslow-féle „szükséglet piramis” elméletének⁵ (a szükségletek kielégítése automatikusan elégedettséget okoz, tehát motiválja az alárendeltek, és magasabb szintű szükségletek elérésére serkent) vizsgálatával az amerikai pszichológus, Frederick Herzberg (1923-2000) további megállapításokat tett.⁶

Ebből kifolyólag, ha a dolgozók kellőképpen motiváltak hatékonyabban látják el feladataikat, ergo magasabb és minőségi gyógyulási számot érnek el, ami pozitívan hat igénybevétel esetén a katonai szervezetre.

A KUTATÁSI MÓDSZER

A hipotézisben megfogalmazottak és a kérdéseim megválaszolására egy kérdőíves kutatást folytattam. A célom a kérdések megválaszolása volt, empirikus módon.

A kutatáshoz egy vidéki kórház pszichiátriai osztályának dolgozóinak állománya volt segítségemre. Közülük 28 fő (teljes létszám: 51 fő) töltötte ki a kérdőívet, minden dolgozói kategóriát képviselve, az orvostól az ápolóig bezárólag – természetesen név nélkül.

A kérdőív felépítésében három fő szempontot vettem figyelembe. Az első rész (5 kérdés) a kitöltők előéletére, tapasztalataira, vonatkozik. A célom az volt, hogy megismerjem az állományt, és általános kérdések föltevésével rávegyem őket a komolyabb, már-már bizalmas jellegű kérdések megválaszolására.

A második rész (22 kérdés) a munkahellyel és munkával összefüggő csoport. Ez alapján tudtam leszűrni a kitöltők elégedettségét a munkával, munkahelyi légkörrel kapcsolatban, valamint a szakképzetségi lehetőségek vonatkozásában.

Az utolsó és egyben legfontosabb rész (5 kérdés) a fegyveres erőkre tagjaira irányult, hogy milyen számban és problémával találkoztak, illetve a kezelés hatékonyságára vonatkozott.

KUTATÁSI EREDMÉNYEK

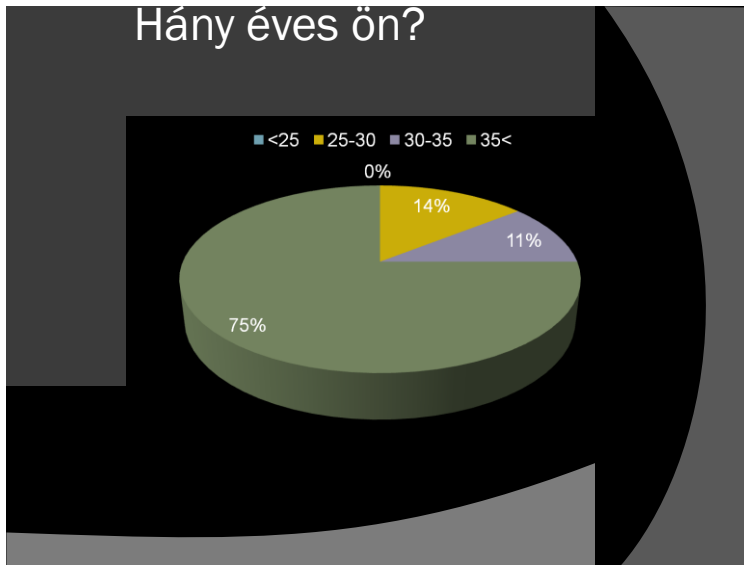
A kutatási eredmények vizsgálatánál a kérdések nagy száma miatt csak azokat szeretném kiemelni és részletesen elemezni, amelyek döntően befolyásolták a hipotézisben megfogalmazott tételekkel kapcsolatban kialakult összképet. Ezeket diagramok segítségével, nagyrészt százalékos megoszlásban fogom bemutatni és részleteiben elemzem.

A fennmaradó kérdésekből származó tapasztalatok feldolgozása a levont következtetésekben jelenik meg. A továbbiakban tehát a legfontosabb válaszok elemzését végzem el, a kérdőív hármaskérdés felépítése által meghatározott sorrendben.

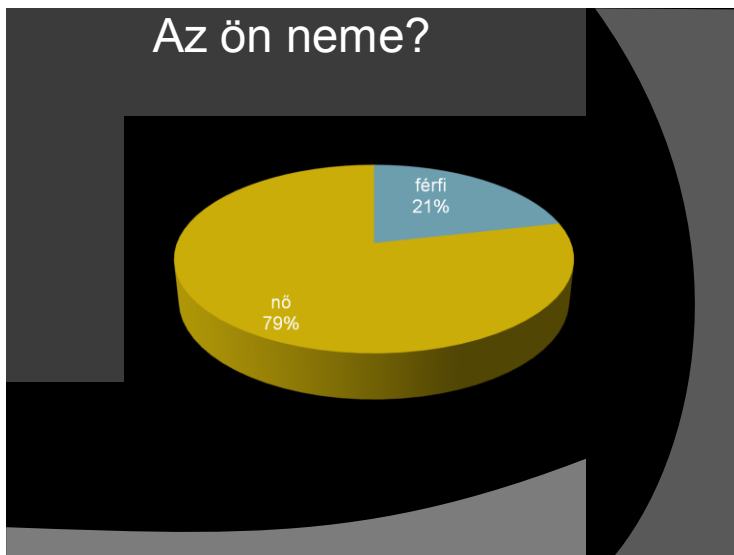
⁵ Dr. Roóz József: A menedzsment alapjai. Bp., Perfekt., 2006.

⁶ Beller Balázs: Herzberg-féle motivációelmélet vizsgálata egy empirikus kutatás során. In Hadtudományi Szemle, VII. évfolyam, 4. szám, 2014.

ELSŐ RÉSZ:

1. ábra: Saját forrás

2. ábra: Saját forrás

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

3. ábra: Saját forrás

Az első rész kérdés csoport diagramjaiból megállapítható, hogy a dolgozók nagy része idősebb korosztályhoz tartozik és legalább 5 éve a szakterületen dolgozik, ami nagy tapasztalati ismeretet és tudást jelent. Mivel a válaszadók 79%-a nő, feltételezhető, hogy a pszichiátria kérdésköréhez a női jellemből fakadóan empatikusabban állnak.

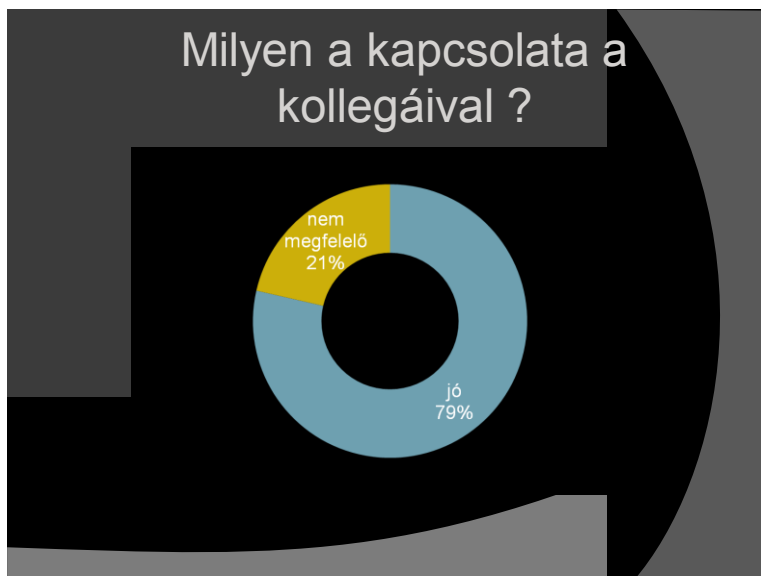
MÁSODIK RÉSZ:

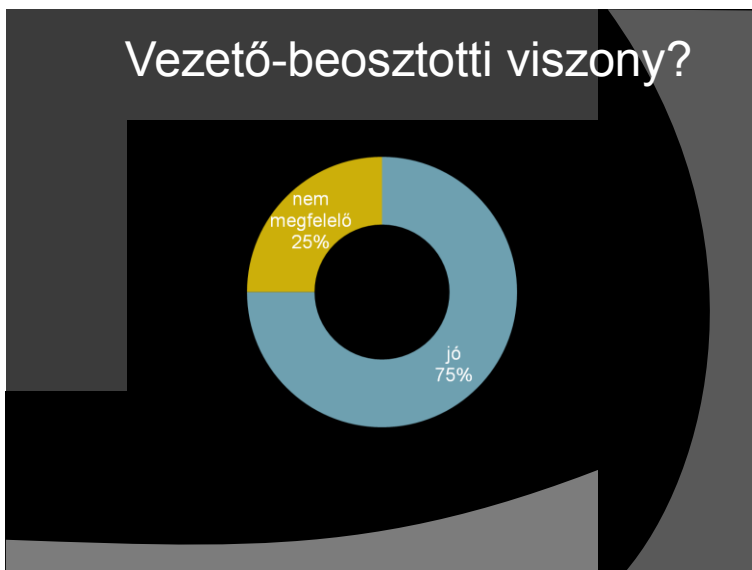
4. ábra: Saját forrás

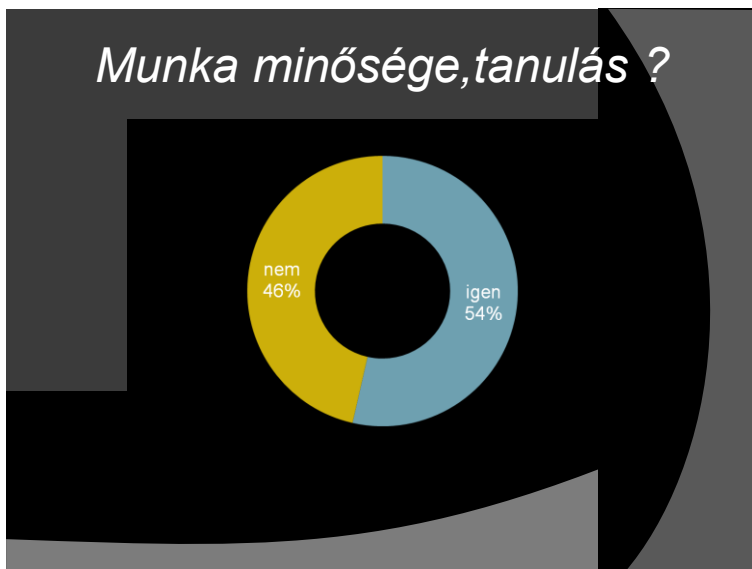
5. ábra: Saját forrás

6. ábra: Saját forrás

7. ábra: Saját forrás

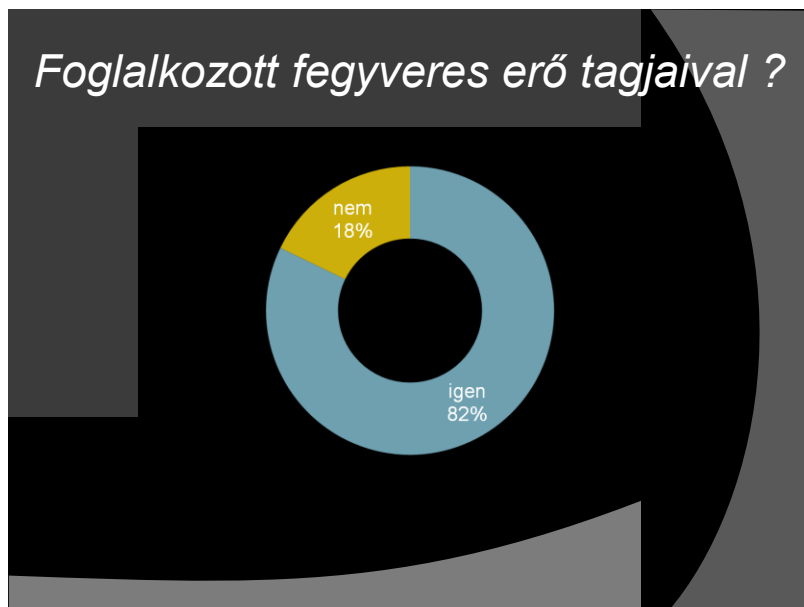
8. ábra: Saját forrás

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

A második rész kérdéscsoport rámutat, hogy az egészségügyben dolgozó állomány sincs megelégedve a bérezéssel, de a betegekben való segítség, és a tőlük kapott pozitív visszajelzés nagymértékben motiváló tényező. Sajnos jól látszik, hogy az alulfinanszírozásból eredően a munkakörülmények nagyfokú javítása, illetve a tanulás, ön- és szakmai továbbképzés igénye szükségletként jelentkezik a válaszadók körében.

HARMADIK RÉSZ:

9.ábra: Saját forrás

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

10. ábra: Saját forrás

11. ábra: Saját forrás

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

Mint kitűnik a válaszadók 82%-a már foglalkozott hivatásából fakadóan fegyveres erők tagjával. Hangsúlyozni szeretném, ahogy a kutatási módszernél leírtam különböző munkakört betöltők töltötték ki, ebből kifolyólag valószínűsíthető, hogy ugyanazzal a beteggel találkozott az orvos és az ápoló is, ami a diagramban esetszám növekedést okoz. De mindenképpen elmondható, hogy szerintem viszonylag nagy számban fordult elő kezelés igény egy vidéki kórház viszonylatában. Ha feltételezem, hogy a legközelebbi helyőrség 30 km-re található, akkor az ottani pszichiátriai osztálynál magasabb esetszámot találunk, nem elfelejtve azt, hogy egészségügyi ellátásban sok tekintetben a fegyveres erők tagjai hozzá tartozik.

A probléma jelleg számok mutatják, hogy a munkahely, mint mentálhigiénés tényező rendkívül nagy hatással bír.

Az sem elhanyagolható adat, hogy a tények ismeretében a kezelt betegek mintegy húsz százaléka a kezelések befejezésével sem mondható gyógyultnak, illetve a visszaesés lehetősége a gyógyult pácienseknél sem kizárható.

ÖSSZEGZÉS

A kérdőívben feltett kérdésekkel igyekeztem megválaszolni a hipotézisben megfogalmazott felvetéseimet. A kutatásom első részéből kiderül, hogy egy régóta munkakörben dolgozó állomány, akik nagy tapasztalattal bírnak is folyamatosan igénylik a motiválást. A szükségletek biztosítását munkahelyi környezet, önfejlesztés, elismerés vonatkozásában. Ezek fejlesztését nem szabad elhanyagolni, háttérbe szorítani, annak ellenére sem, ha a vezető azt gondolhatja, hogy nincs akkora baj, hiszen alapvetően a dolgozó állomány elégedett a munkahelyi légkörrel és jók a kapcsolati viszonyok. Ha az az állomány, amelyik nem motívált és szükségletei nem kielégítettek a munkájában nem a legjobb tudását fogja beleadni. Abban a szituációban, amikor a saját katonáinkat, beosztottjainkat kezelik a vezetői állomány joggal feltételezheti, hogy a hipotézissel ellentétben nem maradéktalan munkaellátásra képesen illeszkedik vissza az egészségügyi ellátást követően. Hangsúlyozni kell azt a tényt is, hogy nem kis százalékban a fegyveres erők tagja a munkahelyi viszonyok miatt kényszerül kezelésre, aminek befejeztével, gyógyulását követően ugyanoda kerül vissza. Ha a munkahelyi viszonyok változtatására nem kerül sor valószínűsíthető, hogy ismét ellátásra fog kerülni. Egyfajta ördögi kör indul be, aminek hatásai és következményei hatványozottban jelenhetnek meg, a tragikus végkifejletet sem kizárva. Ennek elkerülése és a megfelelő feltételek biztosítása, pedig vezetői kötelesség. Nem szabad könnyen kezelni és az abból fakadó konfrontációkat kötelező felvállalni, mind a parancsnok irányába, mind az alárendelt felé.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Beller Balázs: Herzberg-féle motivációelmélet vizsgálata egy empirikus kutatás során. In Hadtudományi Szemle, VII. évfolyam, 4. szám, 2014

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 1. szám

2. Roóz József: A menedzsment alapjai. Bp., Perfekt, 2006
www.rakosmente.hu/Libraries/.../Hivatalon_beluli_koordinacio_javitasa.sflb.ashx letöltés ideje:
2016.11.16.
3. Sásik László: A Magyar Honvédség mentális helyzete, Iskolakultúra, 1998/10
4. Szelei Ildikó: A beosztottak motiválásának pedagógiai kérdései. In: Mészáros László szerk. Ped-
agógia I. egyetemi jegyzet, Bp., ZMNE, 2004